

Pallach: textos de quan tot era possible

Text > DANI VIVERN

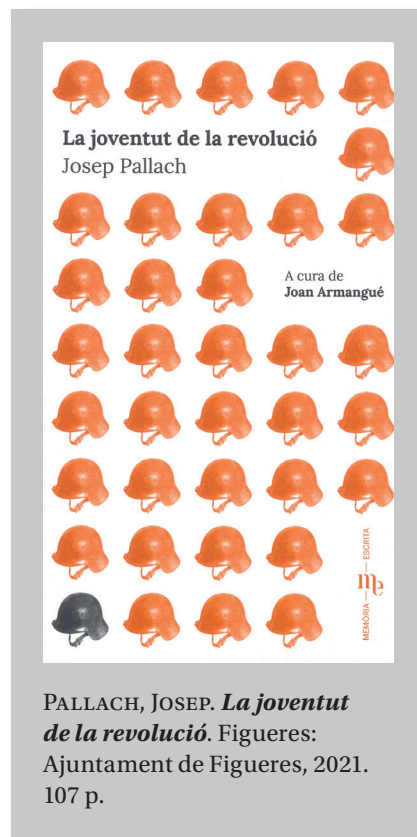
Potser més que d'altres catalans *hors de la ville*, els empordanesos tendeixen a escriure sobre els seus conciutadans. És el cas de Joan Armangué, alcalde de Figueres pel PSC de 1995 a 2007 i autor d'una quinzena de títols de temàtica i personatges locals. Amb *La joventut de la revolució*, presenta una acurada edició —amb la normativa gramatical actual— dels textos de joventut del també figuerenc Josep Pallach i Carolà (1920-1977), figura essencial del socialisme català tant des de l'exili com ja en el postfranquisme.

Armangué fa, en el pròleg al llibre, un repàs introductor de la vida de Pallach i de la seva evolució política: del POUM, defensant les idees del socialisme internacionalista, passant pel rebuig a l'estatisme soviètic, fins al socialisme democràtic de base federalista.

Formen el cos principal de l'obra trenta-dos escrits —entre els quals hi ha dues redaccions escolars inèdites— que abasten de l'any 1932 al 1937, ja en plena Guerra Civil. Podríem esperar-ne una prosa abrandada, reflex dels ideals de joventut del seu autor. No és, però, ben bé el cas. Pallach era un jove que tocava de peus a terra. Bon estudiant, havia guanyat algun premi amb les seves redaccions. Per

altra banda, no formava part de cap elit de les que es miraven la política des de les tarimes acadèmiques. Al contrari: el seu contacte amb les problemàtiques socials era directe, fruit de la convivència amb la pagesia local i els obrers i, també, conseqüència de la seva vocació docent. Per a ell, la revolució i l'educació eren elements essencials. D'aquí ve —com es pot intuir ja en aquests escrits primerencs— el posicionament pragmàtic, realista i fins i tot pessimista davant de les polítiques dogmàtiques del PSUC ja fins i tot abans de la guerra. Precisament avisa dels riscos d'aquella política en el seu text «Carta a un republicà», de l'abril de 1936, premonitori del que vindria al cap de pocs mesos.

Per a Pallach, la defensa de la República tenia com a epicentre la revolució econòmica, la docència i la unitat en defensa de la República, idees recurrents en aquest aplec d'escrits. Precisament la crítica a la manca d'unitat de les esquerres —una constant històrica, pel que sembla— hi apareix sovint. Pallach denunciava ja aleshores uns determinats estaments que, encara avui, frenen el ple assoliment de drets socials considerats bàsics. El lector hi trobarà, doncs, força material per a les seves pròpies reflexions.

PALLACH, JOSEP. *La joventut de la revolució*. Figueres: Ajuntament de Figueres, 2021. 107 p.

Utopia llaminera

Text > LAURA REIXACH

Una dècada després de guanyar el premi Just M. Casero, Mar Bosch Oliveras fa la primera incursió en el gènere de la novel·la juvenil amb *El dia de l'esquerra* i, gràcies a això, retorna a aquell poble congelat, Bedlam, que li va reportar un guardó tan preuat. Certament, el debut de Bosch amb aquesta història —ben lligada, singular i amb un to, a voltes, un pèl burleta— passa la prova del cotó i amb bona nota.

El dia de l'esquerra comença amb un grup d'adolescents que es troben al cementiri de cotxes dels afores del

seu poble (aquest Bedlam recuperat per l'autora). Són la colla d'en Lluci, un noi de dotze anys, el protagonista i narrador de la història. De sobte, un terratrèmol sacseja la terra i l'esberla. De l'esquerra oberta en surt una noia misteriosa, la Univers, que capgira de dalt a baix el món dels joves. I el terrabastall encara serà més gran quan, per la mateixa esclatxa, s'escapoleixin els canviadors, uns ocellots d'allò més entremaliats que posaran tot Bedlam de potes enlaire, com ja ho havien fet uns quants anys abans.

Ben estructurat i amb un ritme que no defalleix en cap moment, *El dia de l'esquerra* és un relat amb un rerefons proper i quotidià, on ocorren uns fets extraordinaris i excepcionals que, malgrat transgredir amb escreix els límits de la versemblança, configuren en conjunt un mosaic coherent. Amb una prosa àgil, Bosch es guanya l'interès del lector i, pàgina rere pàgina, l'endinsa sense entrebancs en aquesta realitat fantàstica, trapella i transgressora que ha bastit amb ofici i enginy. Es nota que l'autora es mou com peix a l'aigua en